

Notat

Til:

Fra: Tilsynsavdelingen

Kopi:

Vår ref: 20/01901

Dato: 25.02.2020

Merknader til studietilsynsforskriften (forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning, 7. februar 2017 nr. 137)

I forbindelse med tekniske endringer studietilsynsforskriften 25. februar 2020 er merknadene til bestemmelsene i forskriften ikke lenger å finne kunngjort i Lovdata. I stedet er de tilgjengelig gjennom dette notatet på NOKUTs nettsider.

Merknader til kapitlene og paragrafene

Kapittel 2. Akkreditering av studietilbud

Betegnelsen studietilbud i denne forskriften omfatter både studieprogrammer som fører fram til en grad, og kortere studier som årsheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv, og som ikke er en del av et studieprogram. Dette er den samme definisjonen av studietilbud som er gitt i Kunnskapsdepartementets rundskriv F-03-16.

For doktorgradsnivå omfatter studietilbud både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen. Ved akkreditering av doktorgradsstudium skal det gå tydelig fram hvilke fagområder doktorgradsstudiet omfatter.

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder uavhengig av hvordan studietilbudet er organisert (campusbasert, samlingsbasert, nettbasert, desentralisert osv.).

Institusjoner uten selvakkrediteringsfullmakt kan ikke opprette nye fag eller emner utenfor fagområdet til et akkreditert studietilbud på det aktuelle nivået, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3. Dette betyr at endringer i et akkreditert studietilbud må gjøres innenfor fagområdet til det akkrediterte studietilbudet. Det er en forutsetning at studietilbudets overordnede læringsutbytte ikke endres.

Til § 2-1 Forutsetninger for akkreditering

(1) Bestemmelsen innebærer en presisering av krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4).

NOKUT forutsetter at kravene i studietilsynsforskriften § 2-1, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4) er oppfylt ved enhver institusjon til enhver tid.

Ved akkreditering av studietilbud fra institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering, vil NOKUT ved søknad om akkreditering vurdere om institusjonen oppfyller krav i universitets- og høyskoleloven: styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan, vitnemål og Diploma Supplement og kvalitetssikringssystem.

Med reglement menes her både forskrifter og andre styrende dokumenter ved institusjonene som har betydning for kvaliteten i den høyere utdanningen institusjonen tilbyr. Reglementet må inneholde bestemmelser for godskrivning og faglig godkjenning, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5.

(2) Med informasjon menes det som framgår av studieplanen og tilknyttet informasjon om studietilbudet. Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-3 (3) at styret fastsetter studieplan for det faglige innholdet i studietilbudene. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) 2015 standard 1.8 fastslår at institusjoner skal sørge for at informasjonen om deres virksomhet, herunder studietilbud, skal være korrekt, objektiv, oppdatert og lett tilgjengelig. Studietilsynsforskriften § 2-1 (2) anses sammen med universitets- og høyskoleloven § 3-3 (3) som en oppfyllelse av denne standarden.

Til § 2-2 Krav til studietilbudet

(1) Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, for eksempel studietilbud med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

(2) Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert, innebærer at det er oppdatert innenfor kunnskapsutviklingen i både academia og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv. Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv tilpasset studietilbudets innhold og nivå. Det forutsettes at institusjonen har vurdert rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel/behov og samlet kapasitet knyttet til samme eller lignende studietilbud ved egen institusjon og andres institusjoner.

(3) Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-8 (1) at et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng. Dette er i samsvar med European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). ECTS Users' Guide viser til at et studietilbud av 60 studiepoengs omfang på fulltid normalt har et samlet arbeidsomfang på lag 1500–1800 timer per år, fordelt på kategoriene organiserte læringsaktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelser. Dette innebærer at en heltidsstudent med oppgitt arbeidsomfang/arbeidsinnsats normalt skal kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.

(4) Med infrastruktur menes egnede lokaler, utstyr, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc. som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den faglig ansattes undervisning og forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

(5) De ulike undervisnings- og læringsformene må være tilpasset studietilbudets innhold og oppbygging. Det forutsettes at undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset et digitalisert samfunn.

For studietilbud med få studenter og/eller geografisk spredt studentgruppe innebærer bestemmelsen at institusjonen skal treffe tiltak for å sikre et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

Kravet om studentenes aktive rolle er i samsvar med ESG 2015 standard 1.3 om studentsentrert læring.

(6) Bestemmelsen stiller krav til tydelig sammenheng mellom studietilbudet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, i tråd med kravet i § 1-3 a) i universitets- og høyskoleloven.

(8) Bestemmelsen innebærer at institusjonen skal sikre at studenter ved alle studietilbud som fører fram til en grad, kan tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og at relevansen av utvekslingsoppholdet er sikret av studietilbudets fagmiljø.

(9) Avtaler skal regulere den faglige gjennomføringen av praksis og andre forhold som er av betydning for studentens læringsutbytte og for kvaliteten i praksisoppholdet. Dette innebærer blant annet at avtalen skal beskrive partenes rettigheter og plikter.

Til § 2-3 Krav til fagmiljø

(1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Dette kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning, utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv.

(2) Institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, jf. forskrift om ansettelse og opprykk § 1-2 til § 1-7, og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen.

Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne forskriften UH-pedagogikk og didaktikk og inkluderer også kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring.

(4) Med hovedstilling menes at institusjonen er hovedarbeidsgiver for den ansatte, dvs. at den ansatte er ansatt i minst 50 prosent stilling ved den aktuelle institusjonen. For institusjoner som ellers kan dokumentere et stabilt og robust fagmiljø innenfor fagområdet, kan II-er-stillinger ned til 20 prosent telles med for å oppfylle 50 prosentandelen.

Med førstestillingskompetanse menes stillingskategoriene førstelektor, førsteamanuensis, postdoktor, dosent og professor.

For integrerte mastergrader gjelder § 2-3 (4) (b) for alle fem årene.

For fellesgrader regnes de deltakende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50 prosent av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én (eller flere) av de deltakende institusjonene.

(5) Kravene til fagmiljøenes dokumenterte resultater er regulert i studiekvalitetsforskriften for så vidt gjelder studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (3) og § 3-3 (3). For studietilbud på bachelorgradsnivå gjelder kun denne bestemmelsen.

Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer for eksempel at det vil kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et mastergradsstudium enn til et bachelorgradsstudium.

(7) Med «praksisveiledere» menes personer som legger til rette for og veileder studenten ved dennes praksisopphold. Jf. her merknader til § 2-2 (9).

Med «relevant kompetanse» i andre setning menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

I studietilbud som har praksis, forutsettes det at institusjonene og fagmiljøene selv sørger for systematisk kontakt med praksisfeltet, slik at utdanningene og fagmiljøenes egen praksiserfaring er oppdatert og i takt med utviklingen i praksisfeltet. Det er viktig for kvaliteten i studietilbudet at det jevnlig foregår en faglig interaksjon mellom kompetansepersoner i praksisfeltet og sentrale kompetansepersoner som har hovedstilling ved institusjonene.

Til § 2-4 Særskilt bestemmelse om fagmiljø

Formålet med denne bestemmelsen er at institusjonene skal kunne tilby spesialfordypninger og videreutdanninger innenfor fagfelt der eksterne miljøer har en spesialkompetanse. Bestemmelsen innebærer at institusjonen kan være ansvarlig for kortere studietilbud med et fagmiljø knyttet til seg hvor mindre enn 50 prosent av studietilbudets fagmiljø har hovedstilling ved den aktuelle institusjonen. Institusjonen er ansvarlig for studietilbudet og skal sørge for at tilbudet er kvalitetssikret i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften.

Til § 2-5 Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

(1) Tilfredsstillende rutiner for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av fellesgraden innebærer å utvikle og implementere en strategi for utvikling og sikring av kvalitet på konsortienivå.

(2) Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Om landet det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan det følge Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF).

Kapittel 3. Akkreditering av institusjoner

Til § 3-1 Krav ved akkreditering av institusjoner

(1) Studiekvalitetsforskriften § 3-5 til § 3-7 inneholder bestemmelser med krav til akkreditering av institusjoner.

I studiekvalitetsforskriften er det krav om at høyskoler skal ha utdanning, stabil forskningsvirksomhet og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy kvalitet, jf. § 3-5 (1). Vitenskapelige høyskoler skal ha en tydelig faglig profil og stabil utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet, jf. § 3-6 (1). Universiteter skal ha stabil utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet, jf. § 3-7 (2).

For høyskoler vil vurderingen av høy kvalitet baseres på de studietilbudene som ligger til grunn for akkrediteringssøknaden. Det forutsettes at studietilbudene dekker en vesentlig del av studietilbudsporteføljen slik at NOKUT kan gjøre en helhetlig vurdering, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-4 (4).

For vitenskapelige høyskoler vil vurderingen av høy internasjonal kvalitet baseres på det faglige området for doktorgradsstudiet, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-6 (4).

For universiteter vil vurderingen av høy internasjonal kvalitet baseres på de vesentlige deler som er godt dekkende for institusjonens faglige profil, jf. studiekvalitetsforskriften § 3-7 (3) og (4).

Institusjonen må dokumentere og godtgjøre at det faglige nivået på utdanning, forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid er av henholdsvis høy kvalitet og høy internasjonal kvalitet. For utdanning gjelder kravet studietilbud på bachelor-, master- og doktorgradsnivå.

(3) NOKUT fører tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet ved den enkelte institusjon. Det skal ikke gå mer enn åtte år mellom hvert tilsyn, jf. studiekvalitetsforskriften § 2-2 (2).

NOKUT vil ved søknad om akkreditering vurdere om rutiner for akkreditering, tilsyn og revidering av akkreditering av studietilbud er tilfredsstillende, uavhengig av om det systematiske kvalitetsarbeidet er godkjent av NOKUT.

Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid

Til § 4-1. Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet

(1) Med kvalitetsarbeid menes i denne forskriften det arbeid som utføres gjennom et system for kvalitetssikring, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-6. Kvalitetsarbeidet skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen.

Institusjonenes kvalitetsarbeid skal bidra til at studentene ved de ulike studietilbudene oppnår læringsutbyttet. «Vesentlige områder av betydning for kvaliteten på studentenes læringsutbytte» viser til områder institusjonene må være særskilt opptatt av med tanke på å legge til rette for læring. Det er også

vesentlig at institusjonen gjennom kvalitetsarbeidet vurderer i hvilken grad studentene faktisk oppnår det intenderte læringsutbyttet.

(3) Dette innebærer at institusjonen har tilfredsstillende rutiner og praksis for akkreditering av studietilbud og for revidering av akkrediterte studietilbud.

Med revidering av akkrediterte studietilbud menes en gjennomgang av om studietilbudet tilfredsstillende oppfyller gjeldende krav for akkreditering. Kravene til akkreditering av studietilbud framgår av studiekvalitetsforskriften og kapittel 2 i denne forskriften.

Kapittel 5. NOKUTs akkreditering og tilsyn

Til § 5-1 Søknad om akkreditering av studietilbud og institusjoner

(2) Eksempler på vesentlige endringer i et akkreditert studietilbud er

- a) endring i det samlede læringsutbyttet for studietilbudet
- b) nytt navn på studietilbudet
- c) etablering av studietilbudet på nye steder
- d) endring fra stedbasert til nettbasert utdanning eller omvendt.

(3) Søknader uten tilstrekkelig informasjon og dokumentasjon kan avvises administrativt. Søknader om akkreditering av studietilbud som ikke oppfyller kravene i studietilsynsforskriften § 2-1, jf. merknadene, anses ikke som egnet til sakkyndig evaluering.

Til § 5-2 Tilsyn med akkrediterte studietilbud og institusjoner

Det er NOKUT som igangsetter alt tilsyn, og som avgjør formen på tilsynet.

(1) Eksempler på tilstand og dokumenterte resultater er opptak av studenter, kandidatproduksjon/gjennomstrømming, oppnåelse av læringsutbytte, FoU-basert utdanning med mer.

Til § 5-5. Oppnevning av sakkyndige

(1) NOKUT kan benytte faste faglige komiteer i tilfeller der omfanget av akkrediteringssøknader, tilsyn og/eller revideringer gjør dette hensiktsmessig. Faste faglige komiteer kan i noen tilfeller foreta en prekvalifisering av fagmiljøer før en institusjon sender inn en akkrediteringssøknad. I tilfellene der faste komiteer benyttes, vil legitimiteten til komiteene sikres ved at oppnevningen skjer i dialog med representanter for sektoren.

Til § 5-6 Sakkyndiges kompetanse

(1) Med relevante studietilbud menes her tilsvarende eller beslektede studietilbud.

(2) Det kreves ikke her at studenten skal ha kompetanse i/erfaring fra gjennomføring av relevante studietilbud. Vedkommende må være tilknyttet relevant studietilbud.

Felles for (1) b og (2) b: Relevant internasjonal kompetanse vil normalt bety en person med hovedstilling ved en institusjon utenfor Norge.